

[Udenrigsministeren.]

et eller andet Udtryk eller en eller anden Udtalelse, som jeg synes kunde have været formet lidt anderledes, men jeg har bevaret et meget stærkt Indtryk af, at Direktør Svenningsen, følede det mægtige Ansvar, som pludselig var lagt paa hans Skuldre, først og fremmest tilstræbte, at den Afgørelse, der blev truffet, var en, der dækkede Landets Mening. Jeg tør maaske ogsaa sige, at der nok i Dag kan være en og anden, som dengang var ret ivrig for, at der skulde dannes en eller anden Slags Regering, som nu har glemt dette. Jeg har fra Direktør Svenningsens Beretning et levende Indtryk af en Mand, som vilde have, at Landet skulde gaa ind i den nye Tingenes Tilstand med Bevidsthed om, hvad man gjorde, og jeg maa maaske have Lov til at understrege, at jeg har det stærkeste Indtryk af, hvilken glimrende og fast Holdning den højtærede Statsminister indtog i de Dage, og hvilken afgørende Betydning netop hans Holdning havde for hele Udviklingen. Hvis man da spørger mig, om der i den Holdning, Minister Svenningsen indtog som Udenrigsministeriets Direktør og højeste Embedsmand i disse Septemberdage, var Grundlag for Kritik, maa jeg svare, at jeg mener ikke, der er noget som helst at bebrejde Direktør Svenningsen.

Med Hensyn til det famøse Dementi ønsker jeg kun at bemærke, at Direktør Svenningsen selv har givet mig den Forklaring, at Udenrigsministeriet blev bestormet med Anmodninger om at give Besked om, hvad der var sket eller ikke sket, og at Udenrigsministeriet kun gjorde een Ting, nemlig at gengive Tyskernes Meddelelse. Dr. Best hævder i øvrigt i Forhørene, at han var i god Tro. Der kan man naturligvis sige, at man ikke skulde have den Tilid til en Udtalelse af Tyskerne, men der er vel ingen, som vil paastaa, at en saadan Ekspedition skulde have afgørende Konsekvenser for den paa-gældende.

Men nu er det jo saadan, at man under Agitationen nærmest har forsøgt at gengive Forholdene saaledes, at den danske Administration med Udenrigsministeriets Direktør i Spidsen har siddet med korslagte Arme, intet som helst gjort og blot ladet staa til og søgt at have det behageligst muligt med Tyskerne. Er dette nu Tilfældet? Nej, Stillingen er den modsatte, nemlig den, at Udenrigsministeriet Gang paa Gang har protesteret over for de tyske Voldsmænd og gjort det i de stærkeste og kraftigste Udtryk. Jeg citerer fra en Skrivelse af 22. September 1944 til Dr. Best:

„Den ved denne Aktion fremkaldte Harmen i hele det danske Folk kan ikke beskrives. Som Protest mod det foretagne Overgreb indtraadte der straks en almindelig Arbejdsnedlæggelse, der ikke blot udstrakte sig til alle Omraader inden for det manuelle Arbejde, men ogsaa til den aandelige Virksomheds Omraader. Det danske Samfunds Reaktion havde ikke kunnet finde noget tydeligere Udtryk.“

Det hedder videre i samme Skrivelse:

„Den danske Centraladministration nedlægger sin Protest mod det herværende tyske Politis forannævnte Foranstaltninger og maa insistere paa, at samtlige anholdte, henholdsvis deporterede Politiofficerer og Politimandskaber, føres tilbage og frigives, og at det danske Politis tidligere Status i det hele taget retableres.“

I Skrivelse af 6. November 1944 til Dr. Best hedder det:

„Med Sorg og Bekymring har de danske Myndigheder maattet konstatere, at Tilfældene af Deportationer fra Danmark til Tyskland i de sidste Uger stadig forøges.“

Og videre:

„Disse Deportationer er efter dansk Opfattelse folkeretsstridige.“

.....

„Hertil kommer, at de fortsatte Deportationer staa i Modstrid med vore Aftaler i Begyndelsen af Marts 1944, hvorefter saadanne Deportationer skulde ophøre, efter at det var besluttet at oprette Frøslevlejren i Danmark. Den Skuffelse, som man paa dansk Side har maattet opleve med Hensyn til Holdbarheden af disse Aftaler, var meget dyb og er kommet til Udtryk med ganske særlig Vægt i de Tilfælde, hvor Deportationerne har fundet Sted summarisk og uden forudgaaende Undersøgelser af de enkelte Tilfælde. Maa jeg i denne Forbindelse erindre om, at Politiaktionen af 19. September rettede sig samlet — uden Antydning af individuel Prøvelse — mod det Morgenhold, der tilfældigt gjorde Tjeneste Kl. 11 om Formiddagen. Var Aktionens blevet iværksat 12 Timer senere, havde man naturligvis ogsaa kunnet arrestere 2 000 Mand, men saa vilde det have været 2000 andre! Større Vilkaarlighed ved Iværksættelsen af en Foranstaltning, der griber saa dybt ind i Tusinder af Menneskeskæbner, kan man næppe forestille sig.“